

สภาพและปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาสุนทรียภาพของชีวิต
ของอาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏ

นาย เสน่ห์ เทียมดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาศิลปศึกษา ภาควิชาศิลปศึกษา

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

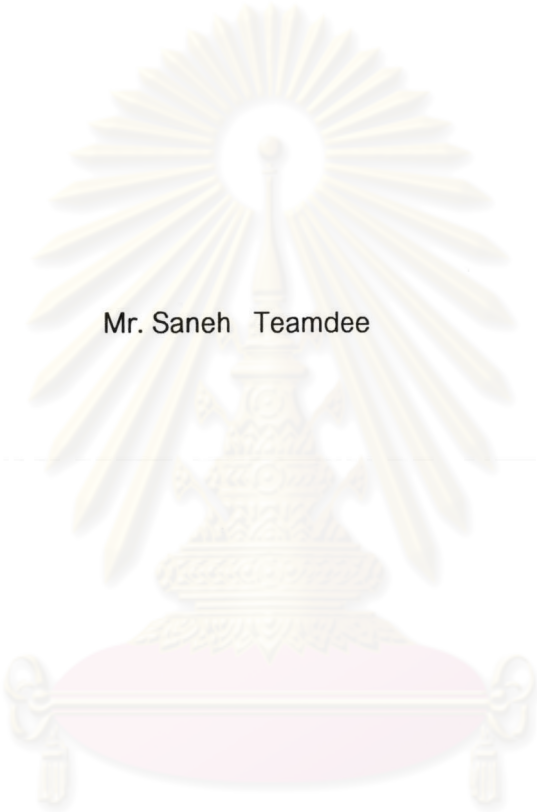
ปีการศึกษา 2546

ISBN 974-17-5004-8

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 21506930

STATE AND PROBLEMS CONCERNING THE INSTRUCTION OF AESTHETIC APPRECIATION
OF INSTRUCTORS AND STUDENTS IN RAJABHAT INSTITUTES

Mr. Saneh Teamdee

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education in Art Education

Department of Art Education

Faculty of Education

Chulalongkorn University

Academic Year 2003

ISBN 974-17-5004-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์

สภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาสุนทรียภาพของชีวิต
ของอาจารย์ และนักศึกษาสถาบันราชภัฏ

โดย

นาย เสน่ห์ เทียมดี

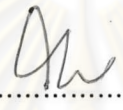
สาขาวิชา

ศิลปศึกษา

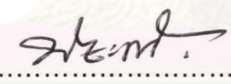
อาจารย์ที่ปรึกษา

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ

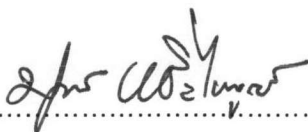
คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... คณบดีครุศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ สิ้นลาวรัตน์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปณณรัตน์ พิชญไพบุลย์)

เสนห์ เทียมดี : สภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาสุนทรียภาพของชีวิต ของอาจารย์ และ
 นักศึกษา สถาบันราชภัฏ (STATE AND PROBLEMS CONCERNING THE INSTRUCTION OF AESTHETIC
 APPRECIATION OF INSTRUCTORS AND STUDENTS IN RAJABHAT INSTITUTES) อ. ที่ปรึกษา :
 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ 238 หน้า. ISBN 974-17-5004-8

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจสภาพ และปัญหาเกี่ยวกับการเรียนการสอน วิชาสุนทรียภาพของชีวิต ของอาจารย์ และ
 นักศึกษา สถาบันราชภัฏ ในด้าน 1) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร / รายวิชา 2) เนื้อหาวิชา 3) วิธีการสอน 4) สื่อการสอน 5) การวัดผล และ
 การประเมินผล 6) ผู้สอน และผู้เรียน

กลุ่มตัวอย่างประชากร ที่ใช้ในการวิจัย คือ อาจารย์ จำนวน 22 คน และนักศึกษา จำนวน 299 คน รวมทั้งสิ้น 321 คน เครื่องมือที่ใช้
 ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูล โดยการหาค่าความถี่ ร้อยละ มีชนิดมีเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 สรุปสาระสำคัญของแต่ละด้าน แล้วบรรยายเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า มีดังนี้

1. ด้านวัตถุประสงค์ของหลักสูตร / รายวิชา มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ ข้อที่มี
 ค่าเฉลี่ยน้อย คือ เพื่อนำประสบการณ์สุนทรียะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ส่วน สภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ เพื่อให้มีความรู้
 ความเข้าใจ ในความเป็นมา และความสำคัญของศาสตร์ทางการรับรู้ ทั้งสามด้าน คือ ทางการเห็น ทางการได้ยิน และทางการเคลื่อนไหว
2. ด้านเนื้อหาวิชา มีสภาพอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพ ของอาจารย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ
 ความหมาย และความสำคัญของศาสตร์ทางความงาม ของสิ่งต่างๆ ทั้งตามธรรมชาติ และของผลงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน ส่วน
 สภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ในระดับที่เท่ากัน มี 2 ข้อ คือ 1) ความหมาย และความสำคัญของศาสตร์ทางความงามของสิ่งต่างๆ ทั้ง
 ตามธรรมชาติ และของผลงานศิลปะ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน และ 2) ความหมาย และความสำคัญของศิลปะ ที่สัมพันธ์กันทั้งสามด้าน คือ
 ทัศนศิลป์ ดนตรี และศิลปะการแสดง
3. ด้านวิธีการสอน มีสภาพอยู่ในระดับปานกลาง และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ
 มีการวางแผนร่วมกันระหว่างทีมผู้สอน กับผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับ หลักสูตร โครงการสอน และแผนการสอน ส่วน สภาพของนักศึกษา ข้อที่มี
 ค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีการวางแผนร่วมกันระหว่างทีมผู้สอน กับผู้เรียน โดยให้สอดคล้องกับหลักสูตร โครงการสอน และแผนการสอน
4. ด้านสื่อการสอน มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ในระดับที่
 เท่ากัน มี 2 ข้อคือ 1) ใช้สื่อการสอน ได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหา และกิจกรรมการเรียนรู้ และ 2) ใช้สื่อการสอน เพื่อให้ได้รับความสนใจ
 และชวนให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ ส่วน สภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีการเตรียมความพร้อมของสื่อการสอน และนำมาใช้ได้อย่าง
 เหมาะสม กับสภาพแวดล้อมของห้องเรียน
5. ด้านการวัดผล และการประเมินผล มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ ข้อที่
 มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ มีสัดส่วนคะแนน และมีเกณฑ์มาตรฐานในการพิจารณาเป็นระดับคะแนน ส่วน สภาพ ของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย
 คือ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของรายวิชา
6. ด้านผู้สอน และผู้เรียน มีสภาพอยู่ในระดับน้อย และมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง สภาพของอาจารย์ ข้อที่มีค่า
 เฉลี่ยน้อย คือ ผู้สอนมีความเข้าใจ ให้การสนับสนุน และให้กำลังใจแก่ผู้เรียน ส่วน สภาพของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อย คือ
 ผู้สอนฝึกให้ผู้เรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ปัญหาของอาจารย์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ผู้สอนมี
 ความเมตตากรุณา และเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล ส่วน ปัญหาของนักศึกษา ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมาก คือ ผู้สอนมีความฉลาด
 มีปฏิภาณไหวพริบ เพื่อแก้ปัญหาที่ไม่คาดคิดมาก่อน

ภาควิชา.....ศิลปศึกษา.....
 สาขาวิชา.....ศิลปศึกษา.....
 ปีการศึกษา.....2546.....

ลายมือชื่อนิสิต.....
 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4383802027 : MAJOR ART EDUCATION

KEY WORD : INSTRUCTION / AESTHETIC APPRECIATION / HIGHER EDUCATION

SANEH TEAMDEE : STATE AND PROBLEMS CONCERNING THE INSTRUCTION OF AESTHETIC APPRECIATION OF INSTRUCTORS AND STUDENTS IN RAJABHAT INSTITUTES.

THESIS ADVISOR : ASSIST.PROF. SANTI KUNPRASERT ; ED D. 238 pp. ISBN 974-17-5004-8

The purpose of this research was to study state and problems concerning the instruction of Aesthetic Appreciation of instructors and students in Rajabhat Institutes; consisting of 6 domains: 1) Objective of Curriculum 2) Course Content 3) Teaching Method 4) Teaching Media 5) Measurement and Evaluation 6) Teachers and Students.

The samples were 22 instructors and 299 students, which made the total of 321. The research instruments were questionnaires and interviews. The data were analyzed by percentage, means and standard deviation; and summarized the main contexts by describing in written statements.

The results of research were found as follow ;

1. *Objective of Curriculum*: State was rated at the low level, and problems were rated at the moderate level. State of instructors: The low average was the students' application of aesthetic appreciation into the daily life. State of students: The low average were the knowledge and understanding of history, and the importance of perceptions which included the art of visual image, sound, and movement.

2. *Course Content*: State was rated at the moderate level, and problems were rated at the moderate level. State of instructors: The low average was the meanings and importance of beauty of everything in nature, and the work of art that related to daily life. State of students: One of the low averages was the same as instructors', and the other one was the meanings and importance of art which related to the three domains of Visual Arts, Musical Arts, and Performing Arts.

3. *Teaching Method*: State was rated at the moderate level, and problems were also rated at the moderate level. State of instructors: The low average was the team teaching planing – the relationship between curriculum teaching projects and lesson plan. State of students: The low average was the same as the one of instructors'.

4. *Teaching Media*: State was rated at the low level, and problems were rated at the moderate level. State of instructors: The two low averages were 1) The suitability between teaching media and contents or learning activity, and 2) Using the teaching media to motivate and invite students to learn. State of students: The low average was the preparation of teaching media in order to enhance the class environment.

5. *Measurement and Evaluation*: State was rated at the low level, and problems were rated at the moderate level. State of instructors: The low average was the standard criteria for evaluating and mark ranking. State of student: The low average was the suitability with Objective of Curriculum.

6. *Teachers and Students*: State was rated at the low level, and problems were rated at the moderate level. State of instructors. The low average was the understanding, attention, and kindness from teachers. State of students: The low average was the student training for being in disciplines, having responsible, and working with other people. Problems of instructors: The high average was the teachers' individual kindness and care taking to each student. Problems of students: The high average were the teachers' wisdom and intelligence to visualize and solve the sudden problems.

Department Art Education
Field of study Art Education
Academic year 2003

Student's signature.....
Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ก็ด้วยความดูแลของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สันติ คุณประเสริฐ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ แก้ไข และให้กำลังใจ มาโดยตลอด

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. เกษร ธิตะจारी รองศาสตราจารย์ ปิยะชาติ แสงอรุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ปณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ อาจารย์ ดร.อำไพ ตีรณสาร ตลอดจน คณาจารย์ทุกท่านที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชา ในระดับบัณฑิตศึกษา ด้วยความเมตตาอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ กิตติคุณ ดร.วิรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พีระพงษ์ กุลพิศาล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จารุพรรณ ทวีทรัพย์รุ่ง อาจารย์ ดร. ผดุง พรหมมูล ที่ได้เป็นผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย และให้คำสัมภาษณ์

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มล. ดร.นิพาดา เทวกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สุทธิ ที่ได้กรุณา ให้คำแนะนำ ให้ข้อคิด และตอบข้อซักถาม ตลอดจน ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ได้กรุณาสละเวลามาให้คำสัมภาษณ์ และตอบ ข้อซักถาม ดังมี รายชื่อต่อไปนี้ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ณรงค์ เขียนทองกุล อาจารย์เนื่ออ่อน ขวัญทองเขียว อาจารย์ ธานีรินทร์ ตันตระกูล อาจารย์สุวรรณี เครือปาน อาจารย์ดำรงเกียรติ นกรนุญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วรสิทธิ์ มุทธเมธกา อาจารย์ นิลนุช ไทยศิริ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สมนึก ศรีโชติ อาจารย์ อุมาภรณ์ กล้าหาญ อาจารย์ พันทิพา มาลา อาจารย์ จงกล เสงสุวรรณ อาจารย์ปฤถนต์ แสงสว่าง และคุณไมตรี หอมทอง ศิลปินร่วมสมัย

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บรรจง บุญการี อาจารย์ ศราวุธ เสี่ยงแจ่ม อาจารย์ อธิยา ทองทา อาจารย์ เมธี เพ็งพงศา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิคม สยงกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวรีย์ ศิริโกคาภิรมย์ ที่ได้ให้ความกรุณา อนุเคราะห์ อำนวยความสะดวก ทั้งในการทดลองใช้เครื่องมือวิจัย และในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ ใน สถาบันราชภัฏเทพสตรี

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อรุณี กาญจนสุวรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุวารีย์ วงศ์วัฒนา อาจารย์ เสนอ ดรีวิเศษ อาจารย์ นิธิ พลไชย ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมวิชาการ สถาบันราชภัฏราชนครินทร์ และท่านอื่นๆ ที่มี ส่วนช่วยเหลือแต่ไม่ปรากฏนาม ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ส่งข้อมูลตัวเลขจำนวนอาจารย์ และนักศึกษาในสถาบัน ราชภัฏ ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากรมาให้

ขอขอบพระคุณ สถาบันราชภัฏเทพสตรี ลพบุรี ที่ได้ให้ทุนพัฒนาอาจารย์ เพื่อมาศึกษาต่อ และบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ คณะบดีคณะมนุษยศาสตร์ฯ คณะบดีคณะศิลปกรรมศาสตร์ ประธานโปรแกรมวิชาศิลปกรรม ใน สถาบันราชภัฏต่างๆ ดังนี้ รภ.เทพสตรี รภ.สวนดุสิต รภ.ราชนครินทร์ รภ.เชียงใหม่ รภ.พิบูลสงคราม รภ. อุบลราชธานี รภ.บุรีรัมย์ รภ.สงขลา และ รภ.ยะลา ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และ ส่งแบบสอบถามกลับคืนมา

ขอขอบคุณ อาจารย์สุพจน์ เกิดสุวรรณ อาจารย์ศตพล ลูกอินทร์ อาจารย์จินดา เนื่องจ้านงค์ อาจารย์ศักดา บุญยี่ด คุณณัฐศิลป์ จีรังสวัสดิ์ คุณปรางทิพย์ โสมสุข และเพื่อนนิสิตบัณฑิตศึกษา ตลอดจน บุคลากรในภาควิชาศิลปศึกษา ที่ได้ ให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูล และให้กำลังใจด้วยดีเสมอมา รวมทั้งภรรยา และบุตร ก็เป็นผู้มีส่วนช่วยให้ผู้เขียนได้สำเร็จ การศึกษาในครั้งนี้ด้วย

อนึ่ง คุณงามความดีอันใด ที่เกิดจากการทำวิทยานิพนธ์ ด้วยกุศลเจตนาในครั้งนี้ ผู้เขียนขอมอบให้กับ บิดา มารดา ครู อาจารย์ทุกท่าน ผู้ซึ่งเป็นทั้งบุพการีบุคคล และเป็นยอดกัลยาณมิตร อันมีคุณูปการยิ่ง.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญแผนภูมิ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	14
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	14
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	14
1.4 ข้อตกลงเบื้องต้น	14
1.5 ข้อจำกัดของการวิจัย	15
1.6 คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	15
1.7 วิธีดำเนินการวิจัย	15
1.8 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	16
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	17
2.1 หลักสูตร และการเรียนการสอนในสถาบันราชภัฏ.....	18
2.1.1 ความเป็นมาของการจัดตั้งสถาบันฝึกหัดครู.....	18
2.1.2 จำนวนนักศึกษาสถาบันราชภัฏทั่วประเทศ ปีการศึกษา 2545.....	20
2.1.3 พระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542.....	20
2.1.4 ความหมาย และจุดมุ่งของวิชาการศึกษาทั่วไป.....	21
2.1.5 การบริหาร และการใช้หลักสูตร หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป.....	22
2.1.6 การจัดการเรียนการสอนหมวดวิชาการศึกษาทั่วไป.....	23
2.2 การจัดการเรียนการสอนศิลปศึกษา.....	25
2.2.1 ความหมาย ความสำคัญ และคุณค่าของศิลปศึกษา.....	25
2.2.2 นวัตกรรม เทคโนโลยีในการสอนศิลปศึกษา.....	27
2.2.3 วิธีการสอนในระดับอุดมศึกษา.....	51
2.2.4 องค์ประกอบของการเรียนการสอน และกระบวนการเรียนรู้.....	57

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2.2.5	กระบวนการเรียนรู้ ตามบูรณาการ หรือสหวิทยาการ.....82
2.2.6	การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....86
2.3	วิชาสุนทรียภาพของชีวิต.....92
2.3.1	ความหมายของสุนทรียศาสตร์ สุนทรียภาพ และสุนทรียศึกษา.....92
2.3.2	จุดประสงค์ และเนื้อหา วิชาสุนทรียภาพของชีวิต.....101
2.3.3	กระบวนการเรียนการสอน วิชาสุนทรียภาพของชีวิต.....103
2.3.4	องค์ประกอบร่วมทางทัศนศิลป์ ดนตรี และศิลปะการแสดง.....107
2.3.5	การจัดองค์ประกอบศิลปะ.....117
2.3.6	การวิจารณ์ผลงานศิลปะ.....117
2.4	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....122
2.4.1	ภายในประเทศ.....122
2.4.2	ต่างประเทศ.....128
3.	วิธีดำเนินการวิจัย.....137
3.1	กลุ่มตัวอย่างประชากร.....137
3.2	เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย.....137
3.3	การเก็บรวบรวมข้อมูล.....138
3.4	การวิเคราะห์ข้อมูล.....139
3.5	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....140
4.	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....142
5.	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ.....170
	รายการอ้างอิง.....201
	ภาคผนวก.....219
	ภาคผนวก ก.....220
	ภาคผนวก ข.....222
	ภาคผนวก ค.....226
	ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....238

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. การเรียนการสอนศิลปศึกษา.....	50
2. ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียน รู้กับการสอน.....	76
3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร.....	79
4. เนื้อหาวิชา.....	80
5. วิธีการสอน.....	80
6. สื่อการสอน.....	81
7. การวัดผล และการประเมินผล.....	81
8. กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.....	89
9. ความสัมพันธ์ของทฤษฎีศิลปะ.....	95
10. แผนการสอน และเค้าโครงรายวิชา.....	106
11. องค์ประกอบร่วมทางทัศนศิลป์ ดนตรี และศิลปะการแสดง.....	116

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. กระบวนการเรียนการสอนทางศิลปะ.....	51
2. การพัฒนารูปแบบการสอนอย่างเป็นระบบของ เจอร์ลาช และอีไล.....	61
3. กระบวนการเรียนการสอน.....	71
4. กระบวนการเรียนรู้.....	72
5. การจัดการเรียนการสอน.....	73
6. กระบวนการเรียนการสอนวิชาสุนทรียภาพของชีวิต.....	102
7. กรอบแนวคิด.....	134

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย